

Štruktúra maturitných zadaní a maturitných tém ústnej formy internej maturitnej skúšky z predmetu

Slovenský jazyk a literatúra

Tematické zameranie úloh

MO č.1 Žánre epickej poézie

Otázka č.1: Diakritické a interpunkčné znamienka. Rozlíšenie a aplikovanie na konkrétnych príkladoch v ukážkach. Zápis priamej reči. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Žánre epickej poézie, sylabický verš. Znaky sylabického verša, vysvetlenie podstaty epickej poézie a určovanie jednotlivých žánrov prostredníctvom diel slovenskej literatúry (Detvan, Smrť Jánošíkova a Zakliata panna vo Váhu a divný Janko). Analýza a interpretácia textu, prevláda forma dialógu.

MO č.2 Typy rozprávača a typy literárnych postáv

Otázka č. 1: Publicistický štýl, jeho znaky a žánre. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Typy rozprávačov a typy literárnych postáv. Kategória rozprávača v literárnom diele, typy rozprávačov, typy literárnych postáv. Argumentácia, realizuje sa formou dialógu s členmi maturitnej komisie.

Mo č.3 Expresionizmus v slovenskej a v svetovej literatúre.

Otázka č.1: Úvahový slohový postup. Znaky úvahy, rozdiel medzi úvahou a výkladom. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č.2: Znaky expresionizmu. Aplikácia znakov expresionizmu na dielach Premena, Pompiliova Madona a Editino očko. Analýza diel, prevláda forma dialógu s členmi maturitnej komisie.

MO č.4 Poetizmus a impresionizmus

Otázka č.1: Fonetika a fonológia. Vysvetlenie pojmov hláska, graféma, fonéma. Spodobovanie v slovenčine. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č.2: Poetizmus, impresionizmus, senzualizmus. Vysvetlenie pojmov prostredníctvom konkrétnych básnických ukážok. Voľný verš a jeho znaky. Analýza a interpretácia básní, realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.5 Existencializmus ako literárny smer

Otázka č.1: **Modifikácia vetnej stavby a polovetné konštrukcie.** Vysvetlenie pojmov a hľadanie konkrétnych príkladov v textoch ukážok. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Existencializmus. Znaky existencializmu v dielach slovenskej a svetovej literatúry. Analýza a interpretácia diel Múr, Sedliak a Kým kohút nezaspieva. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.6 Tragická dráma

Otázka č. 1: **Slovesá ako slovný druh.** Praktické cvičenia zamerané na gramatické kategórie sloves, neplnovýznamové slovesá a neurčité slovesné tvary. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Tragédia ako žáner drámy. Znaky tragédie a aplikácie daných znakov prostredníctvom konkrétnych diel svetovej literatúry – Antigona a Hamlet. Prevláda forma dialógu.

MO č.7 Postmoderna

Otázka č. 1: Jazyk a reč, objasnenie rôznych funkcií jazyka prostredníctvom ukážok. Vysvetlíť podstatu komunikácie, uviesť typy komunikácie. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Charakteristika postmodernity ako literárneho smeru. Znaky postmodernity, persifláže a palimpsestu prostredníctvom diel Meno ruže, Sekerou a nožom a Démon súhlasu. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.8 Problematika etických a morálnych otázok v dielach slovenskej a svetovej literatúry

Otázka č.1: Znaky a prostriedky rečníckeho štýlu. Tvorba rečníckeho prejavu a diskusného príspevku. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č.2: Problematika viny a trestu v dielach slovenskej a svetovej literatúry. Analýza a interpretácia diel Zločin a trest, Za vyšným mlynom a Sedliak. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.9 Absurdná dráma

Otázka č.1: **Slovotvorné postupy v slovenčine.** Príklady a práca s textom. Štylisticky príznakové a neutrálne slová. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Podstata a znaky absurdnej drámy. Aplikácia znakov absurdnej drámy prostredníctvom diel Soirée, Čakanie na Godota a Audiencia. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.10 Román ako žáner epiky

Otázka č.1: Súvetia – priraďovacie, podrad'ovacie, vety podľa členitosti, modálnosti. Práca s textom a určovanie jednotlivých typov viet a súvetí. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č.2: Charakteristika románu ako žánru epiky. Druhy románu a aplikácie ich znakov prostredníctvom diel Kapitánova dcéra, Jozef Mak a Dom v stráni. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.11 Fantasy a sci-fi

Otázka č. 1: Klasifikácia slohových postupov a slohových útvarov. Charakteristika a typické znaky jednotlivých slohových postupov prostredníctvom konkrétnych ukážok z diel. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Znak fantasy a sci-fi literatúry, detektívny román. Aplikácia daných znakov prostredníctvom literárnych diel. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.12 Poviedka a novela

Otázka č. 1: Lexikológia ako jazyková rovina. Predmet skúmania lexikológie, objasnenie pojmov aktívna a pasívna slovná zásoba, synonymá, antonymá, homonymá a viacvýznamové slová. Práca s konkrétnymi ukážkami, reprodukcia, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Vysvetlenie rozdielu medzi poviedkou a novelou. Aplikácia daných znakov a analýza literárnych diel Maco Mlieč, Mamka Pôstková a Ťapákovci. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.13 1. svetová vojna v literárnych dielach

Otázka č.1: Slovná zásoba a typy slovníkov. Jadro a periféria slovnej zásoby, spôsoby obohacovanie slovnej zásoby. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Problematika 1. svetovej vojny v literárnych dielach. Analýza a interpretácia literárnych diel, ktoré sa venujú 1. svetovej vojne – Peter a Lucia, Na západe nič nové, Živý bič. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.14 Lyrika ako literárny druh

Otázka č. 1: Umelecký a hovorový štýl. Znak a útvary umeleckého a hovorového štýlu. Výrazové prostriedky umeleckého štýlu. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Znak lyriky ako literárneho druhu, žánre lyriky. Objasnenie jednotlivých druhov lyriky prostredníctvom diel slovenskej literatúry, analýza ukážok. Figúry a trópy, sonet. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 15 Symbolizmus

Otázka č. 1: Číslovky ako slovný druh. Druhy čísloviek, skloňovanie čísloviek. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Symbolizmus ako literárny smer. Znaky symbolizmu, spoločenský kontext. Analýza básní autorov, ktorí boli ovplyvnených symbolizmom – P. Verlaine, I. Krasko. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 16 Avantgardné smery a automatické písanie

Otázka č. 1: Charakteristika syntaxe ako jazykovej roviny. Vetné členy. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Charakteristika avantgardných smerov – surrealizmu, dadaizmu a futurizmu. Aplikovanie znakov jednotlivých smerov prostredníctvom ukážok literárnych diel - G.Appolinaire Pásmo a R. Fabry Smrť slávikom a pinkavám. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 17: Romantizmus a realizmus

Otázka č. 1: Zámená ako slovný druh. Charakteristika zámen, druhy zámen, ich identifikácia v konkrétnych textoch umeleckej literatúry. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Porovnanie romantizmu a realizmu. Charakteristika spoločenskej situácie, konfliktov a typov postáv. Aplikácia znakov romantizmu a realizmu prostredníctvom diel Máj a Miláčik. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 18 Literárne diela zobrazujúce totalitné systémy

Otázka č. 1: Informačný slohový postup. Charakteristika, znaky a žánre informačného slohového postupu. Funkcie jazyka – vysvetlenie pojmov: agitácia, propagácia, propaganda. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Analýza a interpretácie diel Zvieracia farma, 1984 a Jeden deň Ivana Denisoviča, prostredníctvom ktorých treba dokázať, akým spôsobom autori zobrazili totalitnú spoločnosť a porušovanie základných ľudských práv. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č.19 Rebelanti bez príčiny a bítnická poézia

Otázka č. 1: Štylistika a funkčné jazykové štýly. Charakteristika, znaky a štýlotvorné činitele. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Analýza diela Kto chytá v žite. Vysvetliť, kto boli rebelanti bez príčiny, porovnať s bítnickou poéziou a charakterizovať túto skupinu básnikov. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 20 Slovenská poézia po roku 1945

Otázka č. 1: Podstatné mená ako slovný druh. Charakteristika, gramatické kategórie, základná klasifikácia podstatných mien. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Stručný prehľad vývinu slovenskej poézie po roku 1945. Analýza a interpretácie básní M. Válka, M. Rúfusa a J. Urbana. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 21 Téma vlastenectva v slovenskej literatúre

Otázka č. 1: Vývin slovenského jazyka od najstarších čias po súčasnosť. Bernolákova a Štúrova kodifikácia. Delenie hlások v slovenčine. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Porovnanie diel, v ktorých autori demonštrovali svoj vzťah k vlastenectvu a boju za slobodu. Analýza a interpretácia diel Slávy dcera, Svatopluk a Mor ho! Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 22 Sujetová a nesujetová próza

Otázka č. 1: Administratívny štýl. Komunikačná sféra administratívneho štýlu, znaky a žánre. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Fabula a sujet, nesujetová próza. Objasnenie znakov sujetovej a nesujetovej prózy prostredníctvom diel Keď báčik z Chochoľova umrie, Panna zázračnica a Kufor na sny. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 23 Renesančná, baroková a klasicistická literatúra

Otázka č. 1: Informácia. Spôsoby spracovanie informácií. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Renesančná, baroková literatúra a klasicistická literatúra. Charakteristika spoločenskej situácie, konfliktov a typov postáv. Analýza ukážok z diel Sonety pre Lauru, Valašská škola mravúv stodola, Lakomec a Cid. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 24 Dráma ako literárny druh

Otázka č. 1: Textová (nadvetná) syntax. Charakteristika, typy konektorov, členenie textu. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Dráma ako literárny druh. Žánre drámy, vnútorná a vonkajšia kompozícia drámy. Objasnenie znakov drámy a typov konfliktov v dielach Bačova žena, Statky-zmätky a Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 25 Próza naturizmu

Otázka č. 1: Členenie indoeurópskych jazykov. Členenie slovanských jazykov. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Naturizmus ako literárny smer. Vysvetliť prostredníctvom diel Tri gaštanové kone, Drak sa vracia a Malka typické znaky prózy naturizmu. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 26 Staroveká a stredoveká literatúra

Otázka č. 1: Neohybné slovné druhy. Charakteristika a identifikácia v ukážkach. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Staroveká a stredoveká literatúra. Porovnanie literárnych období z hľadiska žánrov, typov literárnych postáv a tém, ktoré boli zobrazované. Analýza ukážok z diel Odysea, Proglas a Moravsko-panónske legendy. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 27 Ženské postavy v literatúre

Otázka č. 1: Príslovky ako slovný druh. Klasifikácia prísloviiek, vetnočlennská platnosť, tvorba a stupňovanie prísloviiek. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Typy ženských postáv v slovenskej a v svetovej literatúre. Analýza a interpretácia diel, kde je ústrednou postavou ženská postava. Objasnenie motivácie jej konania, priblíženie jej literárneho príbehu. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 28 Socialistický realizmus a prekonanie tejto metódy v dielach L. Mňačka a A. Bednára

Otázka č. 1: Hlavné a rozvíjacie vetné členy, druhy skladov a skladobných prostriedkov (zhoda, väzba, primkýnanie). Expresívne syntaktické konštrukcie. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Socialistický realizmus ako umelecká metóda. Znaky socialistického realizmu v diele O dvoch bratoch. Prekonávanie tejto metódy zobrazovania skutočnosti v dielach Kolíska a Ako chutí moc. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 29 Vzťahy medzi rodičmi a deťmi v literatúre

Otázka č. 1: Prídavné mená ako slovný druh. Charakteristika, druhy prídavných mien, typy prívlastkov. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Analýza a interpretácia diel, v ktorých sa objavuje problematika vzájomných vzťahov medzi rodičmi a deťmi. Objasnenie konfliktov v dielach Lakomec, Dom v stráni a Otec Goriot. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.

MO č. 30 Podoby lásky v slovenskej literatúre

Otázka č. 1: Náučný štýl. Znaky, útvary, porovnanie populárno-náučného štýlu a vedecko-náučného štýlu. Reprodukcia a práca s textom, prevláda forma monológu.

Otázka č. 2: Láska v literárnych dielach. Objasnenie problematiky vzájomných vzťahov postáv v dielach Koniec lásky, Jašek Kutiak spod Bučinky a Drak sa vracia. Realizuje sa formou dialógu s členmi skúšobnej komisie.